

מושגי מרחב

מושגי מרחב חשובים מאוד להעשרת השפה והרחבת אוצר המילים של הילד. באמצעותן יוכל הילד לבקש, להסביר ולנהל שיחה ברורה יותר עם הסביבה. מושגי מרחב מרחיבים את עולמו של הילד הוא לומד להתבונן על הסביבה. מי קרוב/רחוק מי למעלה ומי למטה? וכו' המושגים נרכשים בהתאם לגילאים השונים.

פירוט המושג:

גילאי 3-4:

קרוב-רחוק, למעלה -למטה, בפנים - בחוץ, מעל - מתחת

גילאי 4-5:

לפנים - מאחור, בין... לבין... באמצע - מסביב

גילאי 5-6:

ימין- שמאל (בגוף) יחסיות במרחב- מי לפני מי אחרי. מי הכי קרוב. מי סביב ל... וכו'

הקניית המושג:

חשוב מאד בהדגמת מושגים להשתמש באביזרים מוחשיים תלת מימדיים. מדגימים קודם באמצעות הילדים שולחים כמה ילדים לעמוד ליד הדלת. מי מהילדים קרוב? מי רחוק? ילד אחד יוצא מהחדר. מי בפנים החדר? מי בחוץ? שלושה ילדים מתחבאים מתחת לשולחנות. מי מתחת? מי מעל? משתמשים בחפצים שונים תלת מימדיים אפשר לקחת את סלסלת חיות הפלסטיק ולהדגים לילדים על ידי משחק. מניחים חלק מהחיות (או חפצים אחרים) על השולחן בונים בית או דיר או רפת מחלקי משחק נותנים לילדים לשחק עם החיות תוך כדי שימוש במושגים: הפרה בפנים הכבשה בחוץ. התרגול טיפס מעל הגדר האפרוחים מתחת... מעמידים את החיות בשורה הפרה עומדת לפני הכבשה והתרגול עומד מאחור האפרוחים עומדים בין התרגול והתרגול... וכדו'

מתי מעבירים?

את המושג מעבירים לילדים בריכוז הבוקר על ידי הדגמה ומשתמשים בו לאורך כל היום כדי להקנות לילדים את השימוש של המושג בתוך השפה.

בתפילה - לפני שמתפללים אפשר לשיר את השיר:

ה' הוא פה ה' הוא שם
ה' נמצא בכל העולם
מצד שמאל מצד ימין
למעלה ומלמטה
בכל מקום הוא נמצא
מחכה לתפילה שלך

באוכל - הולכים בשורה ליטול ידיים ואומרים מי לפני מי אחרי- יענקלה לפני מוישי ויוסי עומד מאחורי כולם...

בחצר - הילדים בחוץ או בפנים- בתוך הגן. מעל המגלשה או מתחת למגלשה. השמיים למעלה וגם השמש והדשא למטה. יש ציפורים על העת ומתחת לעץ...

ביצירה - ישנו שינוי משמעותי בהבנת המושג מרחב ב"דו מימד" (מה זה למעלה/ למטה בדף?) לכן חשוב מאד לבסס את הנושא בעזרת דף משימה או יצירה כדי להמחיש גם ב"דו מימד".

ניתן לקחת דף ולצייר עליו עיגול גדול לתת לילדים הוראות לדוגמא: להדביק מדבקות בתוך העיגול, קרפים מסביב לעיגול, או ניירות רק מלמעלה וכו'.

מצורפים דפי משימה מותאמים לכל גיל בנושא.

פעילויות מומלצות:

פעילות בנושא מעל ומתחת

מביאים מפה קטנה או שמיכה, ילד אחד יוצא החוצה ובוחרים ילד אחר שמתחבא מתחת לשמיכה. שרים במנגינה של (מקימי מעפר דל)

מי שוכב מתחת, השמיכה מעל,
מי שיצא החוצה יכול לחזור לכאן...
תשמיע לנו קול ונוכל אז בשמחה-
לגלות מי מתחת לשמיכה

פעילות בנושא באמצע - מסביב

עומדים במעגל מסביב לאחד הילדים שנבחר. הילד עומד באמצע עם עיניים עצומות. כל הילדים שרים ביחד: (במנגינה של טוב לי טוב לי)

אני עומד באמצע וכולם מסביב
ובוחר חבר חביב
אני עומד באמצע וכולם מסביב
אני רוקד עם חבר חביב

ואז מתחלפים: החבר נשאר באמצע והילד חוזר למעגל מסביב

פעילות לנושא ימין ושמאל

המלמד נותן הוראות לתרגילי התעמלות מאתגרים:

כולם עומדים בשורה ישרה ומי שמתבלבל יוצא מהשורה...(בשביל האתגר)

רעיונות להוראות: להרים יד ימין לשים אותה על כתף שמאל / לעצום עין ימין ולעמוד על רגל שמאל/ לקפוץ על רגל ימין ויד שמאל על הראש / לסובב מרפק ימין וברך שמאל

משחקים מצורפים:

יש להדפיס את המשחקים במדפסת צבעונית, לגזור את הכרטיסים המצורפים בכל משחק, ולהעביר בלימנציה. לכל משחק מצורף עיגול +מחוג יש לחבר את המחוג בסיכה מתפצלת למרכז העיגול.

את המשחק יש לתלות בפינת המושג הפעילה בגן.

גילאי 3:

הבנת הוראות- כל ילד מקבל לוח עם ציור רקע ובית, בנוסף מקבל כרטיסים של בע"ח- אחד מכל סוג. (פרה, כבשה, תרנגול, אפרוח, ברווז, ציפור)

בכל תור מסובבים את החוגה שבשני הלוחות בודקים איזו חיה מראה המחוג? ומה המיקום בלוח השני? ממקמים את כרטיס החיה המתאים ומניחים במקום המתאים על הלוח.

גילאי 4-6 (לגילאי 4- 16 כרטיסים, לגילאי 6- 36 כרטיסים)

מי הכרטיס המתאים - (בדומה למשחק "הלך לי קלף")

כל ילד מקבל לוח ובו מקום לכרטיסים. מניחים במרכז השולחן את כל הכרטיסים כשפניהם כלפי מעלה. בכל תור מסובבים את שני המחוגים ובודקים על מה מראה המחוג. לדוגמא המחוג מראה על התרנגול ובמחוג השני רואים את החץ מסומן על בתוך הבית- כל הילדים מחפשים כרטיס שבו רואים את התרנגול בתוך הבית. מי שמוצא, לוקח את הכרטיס ומניח על הלוח שלו...
המנצח- מי שמילא ראשון את כל הלוח.